

מסורת הש"ס

א) [גיטין מד.]. ב) [פי' שלקח חנם עובד סוכנים באונס שלא כדין. ערוך וע"י פפרש"ן]. ג) לקמן קלג. ד) בכורים פ"ג מ"ב, ה) חוספתא דפאה פ"ב ה"ג, ו) רש"ל מ"ו, ז) שמשנע. חש"ל, ט) [נמלכד ה' ט] [נ"ך קט.]. י) [נמלכד ה' ט] [נ"ס]. יא) בס"א: לשכר, יב) י"ל ומת,

תורה אור השלם

1. וברמך לא תעולל ופרט ברמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אב"י אַלדוּבּוּבּוּ:

ויקרא יט י

2. כי תבצר ברמך לא תעולל אחרריך לגר ליתום ואלמנה ויתד:

3. כי תחבט זיתך לא תפאר אחרריך לזר: ליתום ואלמנה ויתד: דברים כד כ

גליון הש"ס

גב' א' איקרו עם. ע"י שטעות דף יד ע"א מוס' ד"ה כולן:

מוסף רש"י

חייב לעשר. עליה, דהוי כמוכר [גיטין מד.]. נותנן. לוקט. לכהן. ואין הטבח מנכה לו כלוס, לפי שלא מכר לו את המתנת מסתמא [לקמן קרח: ובעי"ז ב"ק קסו.]. לקח הימנו במשקל. דהשתא ודאי זינן ליה [לקמן שס.]. ומנכה לו מן הדמים. מששטטה זכו כהנים מתנותיהם והדין על הטבח [שם]. באנפרות. הפסד [שם].

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

דאסו לידה. דכהן: **צטצליהו**. שהופקד הטצל אללו: **כמי שחורמו דמיין**. וזה בזה מן ההפקר שהרי קדם. ל"א שמסר לו את הטצל לזכות בתרומה שבו: **אם בחובו**. שהיה חייב לו דבר קלוב ממון: **חייב לעשר**. ממקום אחר וליתן לכהן שהרי הוא כמוכר: **ואם באנפרות**. בהפסד ועל חנם פטור מלעשר. קתני מיהת אם בחובו חייב לעשר אלמא יש לו תוצעין דאי לא דינא הוא שישלם לו על כרחו מאי חיוב מנאוי איכא הא לא פש גביה מידי: **שאני הסם דקא משתרשי ליה**. הסם לאו בהולאה צדיינין תנן זה אלא חיובא בעלמא כשאר חיובי מעשרות ומיוצא ודאי איכא עליה דהא משתרשי ליה כלומר משתכר הוא זה שהרי היה צריך לפרוע מעות: **א"ל**. לטבח: **מכור לי בני מעיה**. בני מעיה של פרה וזו: **והיו כהן מסתום**. הקצה: **נוסגן**. לוקח זה לכהן: **ואין**. המוכר מנכה לו ללוקח מן הדמים שהרי היה יודע הלוקח שהמתנות שם וזה לא מכר לו הקצה: **לקח הימנו במשקל**. הליערא כך וכך ושקל לו הקצה: **נוסגן**. לו לוקח לכהן שהרי הגזל אללו וצריך להשיב: **והטבח ינכה לו מן הדמים**. על כרחו שמכר דבר שאינו שלו: **ואמאי**. נותנן לכהן ליהוי כמזיק כו': **פשעה נכסי כהן**. לא ידעתי היכן שגויה ובספרים אינה כתובה בשוה ומואל

אני ט"ו מתנות כהונה שכולן נכסי כהן לעשות כהן כל צרכיו התרומה ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי והחלה והבכורים וראשית הגז ומתנות של חולין ושל קדשים והקדן והחומש של גזל הגר ושדה אחזה ושדה חרמים וזכור בעל מום ופדיון הבן ופדיון פטר חמור ונראה בעיני שכולן שנוים זה וחשיב תרומה ותרומת מעשר והדמאי וחלה כחדל דכולהו תרומה נינהו וזכור ופדיון הבן ופדיון פטר חמור כחדל וקדן וחומש דגזל הגר חדל וכולהו הך מתנה לכהן הן ולקמן צפירקין (דף קלג:) חשיב כל כ"ד מתנות כהונה. הגזל את הגר ונשבע לו ומת הגר ואח"כ הודה ונשבע^א לשקר דאמר רחמנא ואם אין לאיש גואל וגו'^ב וכי יש לך אדם צישראל שאין לו גואלים אלא זהו גר שמת ואין לו יורשין^ג וכמיב האשם המושב לה' לכהן^ד ומניא צפרק הגזל צצ"ק (דף קי.) האשם זה קרן המושב זה חומש דבאי נשבע לשקר צפקדון או גזל כמיב ציה חומש צין בגזל צצירו צפרשת ויקרא [ה] צין בגזל הגר צפרשת נשא^ה: **למה אמרו**. למאי הלכתא: **וס"ס**. אע"פ שאינו לאכילה ולא לדבר^ו שיצא לידי אכילה. ולצי

מגמגס למאי תנייה הואיל ותנא דאפי' בהמה טמאה לוקח מהן: **חטיף מסתפא**. כשהיו התינוקות מוליכין הזרוע והלחיים והקצה לכהן חוטפס מידיהם: **לא מסתפיה**. לא די דכשהוא שוחט את בהמתו אין אנו כופין אותו לתת מתנות לכהן אחר: **אלא מיהטף גמי חטיף**. בתמיה: **ורב**. מאי דעתיה דאמר לא מסתפיה דלא שקלינן מיניה דמשמע שהיינו יכולין לכופו לכך ונמנעין אנו: **אי איקרו עם לשקול מיניה**. דהא מאת העם מאת וצחי הוצת כמיב (דברים יח) ואי לא איקרו עם רחמנא פטריה ומאי טיבותא עבדינן גביהו: **מספקא ליה**. לרב ומשום ספיקא פטר ליה דהמוציא מחצירו עליו הראיה: **להא שמעתא**. דרב דמספקא ליה: **ד' מסנות עניים**. הנוהגות בכרס ואלו הן: **הפרט והעוללות**. כדכתיב (ויקרא יט) וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט וצמס' פאה (פ"ו מ"ו) מפורש אילו היא עוללות כל שאין לה לא כתף ולא נטף: והשכחה

דאתן לידיה במבלייהו וקסבר האי תנא מתנות של"א חורמו כמי שהורמו דמיין. ומשעת הרמה ואילך היינו מכי אתו לידיה אפילו צטצליהו וא"ת אמאי לא משני דפשטא דצריימא דקתני פטור מן התשלומין היינו דאמו ליד כהן צטצליהו וקסבר האי תנא מתנות שלא חורמו לאו כמי שהורמו דמיין

ומש"ה פטור דאין לו לכהן אלא משעת הרמה ממש והוא ניחא טפי דהוי לשון הרמה דוקא וי"ל דאי הוה מוקי לה הכי אז לא היה חדוש הדיוק כלל הא משעת הרמה ואילך משלם דהא פשיטא דמשלם כיון דאמו ליד כהן והורמו אזל השמא עיקר הצריימא משמיענו דמזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור ודיוקא קמ"ל דאע"ג דאמו לידיה אי צטצליהו חייב דכמי שהורמו דמיין: **שאני התם דקא משתרשי ליה**. דצמקוס זה הניח לו המלך שאר ממון ואם תאמר מתנות כהונה כשאכלם משתרשי ליה צצמקוס זה לא אכל דבר אחר ואמאי פטור וי"ל דלא דמי לאנסו צית המלך גרנו דתחמיסין לא לקח משלו אזל צאכלו אפשר דלא משתרשי ליה שהיה ממענה: **הכי גרסי' בפ' ר"ח שבועה נכסי כהן**. ולא חשיב הכא כל כ"ד מתנות כהונה דחשיב לקמן צפירקין (דף קלג:) דלא חשיב הכא אלא הך דאסורים לזרים והם ממון כהן והא דחשיב מתנות אע"פ שמוותרות לזרים משום דטצלי דומו לתרומה כדאמר לקמן (קלג:) אע"ג דלית הלכתא הכי היינו דלא הוי כאכול טצלים אזל מ"מ איסורא איכא לאכול מצהמה שלא הורמה מתנותיה א"נ לא חשיב אלא מידי דבר אכילה והא דלא חשיב זכור משום דאכתי לאו צר אכילה הוא שצריך שמיטה: **מעשר עני** המתחלק בתוך הבית. דוקא נקט המתחלק בתוך הבית דשני דיני מעשר הם אחד מתחלק תוך הבית ואחד מתחלק בתוך הגרנות כדמשמע צפ"צ דגדרים (דף פד:) ואותו המתחלק תוך הגרנות אין לצעלים צו טובת הנאה אלא צאזות המתחלק בתוך הבית ובספרי מפרש להו מקראי כתוב אחד אומר מקצה שלש שנים מוציא את כל מעשר תוצאתך והנחת אלמא צריך להניחו צגורין וצאזין עניים ונוטלין אותו וכמוצ אחד אומר כי תכלה לעשר וגו' ונתת ללוי וגו' אלמא בתוך הבית מחלקו מדכמיב^א והנחת הא כיצד עד הפסח שהוא זמן גשמים ואם מניחו צחון נפקס מחלקו בתוך ביתו וזה מעשר עני המתחלק בתוך

הבית מכאן ואילך שהוא ימי הקיץ מניחו צחון צגרנות ועניים צאים ונוטלין אותו: **י"ש בו טובת הנאה אבעלים**. נראה דדבר שיש צו טובת הנאה לצעלים אפילו צא עני ולקחו מוציאין מידו ודבר שאין צו טובת הנאה לצעלים לקחו אין מוציאין מידו ומיהו אם לא לקחו וצא עני ושאלו ממנו אם ירצה לא יתן לו דקרי ליה לעיל ממון שאין לו תוצעין ואם היה צריך ליתנו לתוצעו א"כ הוי יש לו תוצעין: **צמר אחריו אחריו מוציא**. ואע"ג דאצטריכו למכתב ולא הוי מופנה גלוי מילתא בעלמא הוא דכמו שיש צוה אחריו פאה ה"נ יש צוה אחריו פאה ולאו ג"ש ממש היא אי גמי מדכמיב צכחה צלשון אחריו ש"מ לג"ש אתא וצ"ע למה לא גמרינן צג"ש דאחריו דלהוי פרט צזית כמו צכרס ובהי דלענין עוללות לא אפשר למילף צאזין דלא שייך ציה אחיהו עוללות כל שאין לו לא כתף ולא נטף: כגון

קלא

עין משפט נר מצוה

א [מ"י פ"ו מהלכות מעשר הלכה ין:]
ב [מ"י פ"ד מהל' בכורים הל' י"ד ופ"א מהל' בכורות הל' ג סמג עשין קמב ר"א טוש"ע י"ד סי' סא סעיף יג וסי' שו סעיף ו:]
ג [מ"י פ"ט מהל' בכורים הל' ח טוש"ע י"ד סי' סא סעיף כג:]
ד [מ"י פ"א מהלכות מתנות עניים הל' י:]
ה [מ"י שם הלכה ח:]
ו [מ"י שם פ"ו הל' י:]

שיטה מקובצת

א) בטבלייהו חייב דכמי שהורמו דמיין ועוד י"ל דאתו לידיה בטבלייהו וקסבר מתנות שלא חורמו כמי שהורמו דמיין הלכך אם אכלן אחר הרמה חייב שכבר וזה כהן הכהן ואם קודם הרמה פטור דגזירת הכתוב דאין לו בהן אלא משעת הרמה ואילך עד שהוברר חלק של כהן ומיהו אחר הרמה אהניא הא דאתא לידיה שזכה בהן הכהן וממונו הוא. הרא"ש ד"ל: